

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 8. april 2009
Sagsnr.: 39

- ./. Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering notat og grundnotat om forslag til Kommissionens beslutning om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret majs 59122xNK603 under Europa-Parlamentets og Rådet forordning (EF) nr. 1829/2003 (komitésag)

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

6. kontor

Sagsnr.: 2006-20-24-02487

Dep. sagsnr. 14890

Den 7. april 2009

FVM 648

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Kommissionens beslutning om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret majs 59122xNK603 under Europa-Parlamentets og Rådet forordning (EF) nr. 1829/2003 (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Kommissionen har fremlagt udkast til forslag til beslutning om tilladelse til markedsføring af genetisk modificeret majs 59122xNK603 efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO-forordningen).

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed den 20. april 2009.

I august 2005 indsendte Pioneer Hi-Bred International, Inc. en ansøgning om godkendelse af majs 59122xNK603 til fødevarer- og foderbrug (ikke dyrkning) i henhold til reglerne i GMO-forordningen. Majs 59122xNK603 er fremstillet ved at krydse de to genmodificerede majsor-ter 59122 og NK603. Ved krydsning af de to majsor-ter er der opnået resistens over for både visse billelarver, glufosinat og glyfosat. Ansøger angiver, at majs 59122xNK603 har bedre dyrkningsegenskaber end konventionel majs. Majs 59122xNK603 indeholder ikke antibioti-karesistens-markørgener.

Beslutningsforslaget lægger op til, at der gives tilladelse til import og markedsføring af pro-dukter, der indeholder eller er fremstillet af majs 59122xNK603. Godkendelsen omfatter også tilladelse til industriel forarbejdning, men ikke til dyrkning af majs i EU.

EFSA har konkluderet, at majs 59122xNK603 er lige så sikker at anvende som konventionelle majs. Der er ifølge EFSA ikke noget, der tyder på, at majs 59122xNK603 har negative konsekvenser for menneskers og dyrs sundhed eller for miljøet ved de påtænkte anvendelser. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Regeringen agter på dette grundlag at stemme for forslaget.

6. kontor
Sagsnr.: 2006-20-24-02487
Dep. sagsnr. 14890
Den 7. april 2009
FVM 648

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Om forslag til Kommissionens beslutning om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret majs 59122xNK603 under Europa-Parlamentets og Rådet forordning (EF) nr. 1829/2003 (komité sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Forslaget vedrører godkendelse af genetisk modificeret majs 59122xNK603 i henhold til GMO-forordningen. Godkendelsen vil gælde import og markedsføring af fødevarer, fødevaringredienser og foder, der indeholder eller er fremstillet af majs 59122xNK603, samt anvendelse af majs til anden industriel brug undtagen dyrkning. 59122xNK603 er tilført i alt fire gener, der gør majsplanten modstandsdygtig over for billelarver og ukrudtsmidler baseret på glyfosat og glufosinat som aktive stoffer. Formålet med godkendelsen er at tillade import og markedsføring i EU af 59122xNK603-majs stammende fra dyrkning i tredjelande. Majs 59122xNK603 indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt udkast til forslag til beslutning om tilladelse til markedsføring af genetisk modificeret majs 59122xNK603 efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO-forordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i forordningens artikel 7 og 19.

Forslaget behandles i en forskriftskomiteéprocedure i Den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, udsteder Kommissionen beslutningen. Opnås der ikke kvalificeret flertal, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Rådet kan med kvalificeret flertal vedtage forslaget uændret eller udtale sig imod det. Hvis der er et kvalificeret flertal imod forslaget,

skal Kommissionen behandle sagen på ny. Handler Rådet ikke inden en frist på højst tre måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed den 20. april 2009.

Nærhedsprincippet

Forslaget vedrører gennemførelsesbestemmelserne til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens holdning, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

I august 2005 indsendte Pioneer Hi-Bred International, Inc. en ansøgning om godkendelse af majs 59122xNK603 til fødevarer- og foderbrug (ikke dyrkning) i henhold til reglerne i GMO forordningen.

Majs 59122xNK603 er fremstillet ved at krydse de to genmodificerede majsarter 59122 og NK603. 59122 er tilføjet tre gener cry34Ab1, cry35Ab1 og pat og er resistent overfor visse billelarver og glufosinat herbicider. NK603 indeholder genet cp4, hvilket gør planten resistent overfor ukrudtsmidler med glyfosat som aktivt stof. Ved krydsning af de to majsarter er der opnået resistens over for både visse billelarver, glufosinat og glyfosat. Ansøger angiver, at majs 59122xNK603 har bedre dyrkningsegenskaber end konventionel majs. Majs 59122xNK603 indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener.

Den sundheds- og ernæringsmæssige kvalitet af majs 59122xNK603 adskiller sig ifølge ansøgningen ikke fra konventionel (ikke genmodificeret) majs.

Godkendelsens omfang

Beslutningsforslaget lægger op til, at der gives tilladelse til import og markedsføring af produkter, der indeholder eller er fremstillet af majs 59122xNK603. Ifølge Den Europæiske Fødevareresikkerhedsautoritet (EFSA's) udtalelse kan majskerne fra den genmodificerede majs anvendes til fødevarer- og foderbrug på samme måde som konventionelle majskerne, dvs. både som hele kerner og i forarbejdet form. Godkendelsen omfatter også tilladelse til industriel forarbejdning, men ikke til dyrkning af majs i EU.

I henhold til GMO-forordningen må godkendte genmodificerede planter krydses med konventionelle ikke-genmodificerede planter til frembringelse af nye sorter uden, at dette kræver speciel godkendelse. Derfor vil Kommissionen lægge op til, at tilladelsen vil omfatte majs 59122xNK603 samt majs fra efterfølgende krydsninger heraf med konventionelle ikke-gensplejede majs.

Markedsføringen af majs vil kunne ske fra datoen for en eventuel beslutning om godkendelse. Beslutningen vil gælde i 10 år fra denne dato.

Mærkning

Produkter til fødevarer- eller foderbrug, der indeholder, består af eller er fremstillet af majs 59122xNK603 skal i henhold til forslaget mærkes til den endelige forbruger med ”genetisk modificeret majs” eller ”fremstillet af genetisk modificeret majs”.

Sætningen ”ikke til dyrkning” skal angives i mærkningen på produktet og i følgedokumenterne til foder og produkter til anden industriel anvendelse, som indeholder spiredygtige majs-kerner af 59122xNK603. Denne sætning skal ikke fremgå af mærkningen på tilsvarende fødevarer.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af en forordning, og dermed er reglerne umiddelbart anvendelige i Danmark. De enkelte beslutninger er rettet til bestemte virksomheder og umiddelbart gældende for disse.

Konsekvenser

Forslaget har ingen statsfinansielle konsekvenser.

En manglende vedtagelse af forslaget kan medføre handelsmæssige vanskeligheder. Såfremt der ikke gives tilladelse, vil der gælde en 0-tolerance for tilstedeværelse af 59122xNK603-majs i importerede produkter, hvilket kan vanskeliggøre import af majs fra tredjelande, hvor majs dyrkes.

Med hensyn til de sundheds- og miljømæssige konsekvenser af anvendelsen af majs 59122xNK603 konkluderer EFSA i udtalelse af 24. november 2008, at majs er lige så sikker at anvende som konventionelle majs. Der er ifølge EFSA ikke noget, der tyder på, at majs 59122xNK603 har negative konsekvenser for menneskers og dyrs sundhed eller for miljøet ved de påtænkte anvendelser.

Fødevarainstitutet har ligeledes vurderet det fremsendte ansøgningsmateriale. Institutet har konkluderet, at majs ikke giver anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder, og at den ernæringsmæssigt set er ækvivalent med konventionelle majs.

Miljøstyrelsen har i forbindelse med EFSA's høring af miljømyndighederne, forud for offentliggørelsen af EFSA's udtalelse, sendt sagen til de danske eksperter i Plantedirektoratet, Fø-

de vareinstituttet og Danmarks Miljøundersøgelser, som samlet har vurderet, at der ikke vil være miljømæssige konsekvenser af import af majs 59122xNK603, når de anvendes til andre formål end dyrkning.

På den baggrund skønnes forslaget ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark

Høring

Sagen har været i høring via høringsportalen. Sagen har endvidere været sendt i høring i §2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg.

DI Fødevarer anbefaler, på basis af EFSA's positive udtalelse af 24. november 2008, at ansøgningen imødekommes, og at Danmark tilslutter sig forslaget. DI Fødevarer er af den principielle opfattelse, at genteknologien kan understøtte en positiv udvikling for miljø, sundhed og produktkvalitet under forudsætning af, at der foreligger uafhængige undersøgelser, der dokumenterer, at GMO'en ikke indebærer risici for miljø, dyr og mennesker.

Landbrugsraadet (på vegne af Dansk Akvakultur, Dansk Landbrug, DMA, (Fjerkrærådet, Danske Slagterier, Kødbranchens Fællesråd), DLG, Den Lokale Andel og Mejeriforeningen) finder, at Danmark bør støtte forslaget. Landbrugsraadet noterer sig, at EFSA i sin risikovurdering har konkluderet, at der ikke er noget, der tyder på, at den genetisk modificerede majs 59122xNK603 vil have negative effekter på menneskers og dyrs sundhed eller på miljøet.

Økologisk Landsforening kan ikke støtte tilladelse af majs til import og markedsføring, hvilket begrundes i et alment forsigtighedsprincip, eftersom foreningen ikke mener, at de biologiske eller sundhedsmæssige konsekvenser af gensplejsede afgrøder (til fødevarer) er velundersøgt.

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug anbefaler, at der ikke bliver givet tilladelse til at markedsføre gmo-majs i Danmark eller andre EU-lande. Foreningens holdning er baseret på forsigtighedsprincippet og de risikofaktorer, der er forbundet med dyrkning og handel med genmodificerede afgrøder, spredning af pollen og spildkerner fra den genmodificerede majs til ikke-gmo-majs i dyrkningslandet, samt spredning af gmo-kerner under transport til og i andre lande, samt risikoen for, at de stoffer, planten er genetisk modificeret til at danne modbillelarver, også er giftige for andre insekter, hvilket kan påvirke de naturlige nedbrydningsprocesser i jorden og give negative og uoverskuelige konsekvenser for jordens flora og fauna. Desuden mener foreningen, at der er tilstrækkeligt mange eksempler på, at gmo-afgrøder har vist at give forsøgsdyr skader på arveanlæg, organer og unger.

Biodynamisk Forbrugersammenslutning mener, at der virkelig er grund til at udvise den allerstørste skepsis overfor gmo-varer. Dyreforsøg har igen og igen vist, at gmo-foder har negative virkninger på dyrenes organer. Desuden anføres det, at det er naturvidenskabeligt bevist ved billeddannende metoder, at der er forskel på gmo-planter og andre planter. Foreningen mener, at der er tale om tvang af andre mennesker, hvis gmo tillades. Desuden mener foreningen, at

genmodificerede madvarer er grunden til, at mange amerikanere er så umanerligt tykke og fede.

Landsforeningen for Praktisk Økologi mener, at menneskeheden på ingen måde beriges af denne majs, at den ikke har nogen betydning for jordbruget og er komplet overflødig i bedste fald og i værste en trussel i vores ernæring, så foreningen anmoder indtrængende om, at de rette myndigheder bruger alle de argumenter, som allerede har været endevendt i årevis om gmo'er og får stoppet dette galeværk. Foreningen nævner bl.a. at den er bekymret for, at dyrkning af gmo kan true biavl. Problemet er ifølge foreningen, at det ikke er lykkedes politisk at få stoppet dette hasard med vores livsgrundlag.

Forbrugerrådet tilkendegiver, at de principielt støtter høringssvarene fra Økologisk Landsforening og Landsforeningen for Praktisk Økologi.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig risikovurdering, som fastsat i GMO forordningen.

Da den sundheds- og miljømæssige vurdering af majs 59122xNK603 ikke giver danske og internationale eksperter anledning til bemærkninger, har regeringen ingen fagligt begrundede indvendinger imod godkendelsen. I forlængelse heraf skal ansøgningen om godkendelse af majs 59122xNK603 også ses i lyset af, at foderpriserne i EU i de seneste år er steget betydeligt med deraf negative konsekvenser for husdyrproduktionen. Regeringen er af den holdning, at muligheden for at importere genmodificeret majs og soja til EU bør udnyttes fuldt ud inden for EU's eksisterende lovgivninger. Regeringen kan således støtte forslaget.

Vedrørende høringssvaret fra Foreningen for Biodynamisk Jordbrug skal det bemærkes, at markedsføringsanmeldelsen udelukkende omfatter tilladelse til import og forarbejdning af 59122xNK603-majsen i EU. Det må derfor forudses, at der kun vil kunne forekomme 59122xNK603-majspanter som følge af frøspild i forbindelse med håndteringen af importerede majsplanter. Da majsplanter har ringe overlevelsessevne i jorden, og bl.a. som følge heraf kun sjældent optræder som spildplanteukrudt under europæiske forhold, vurderes spild af 59122xNK603-majsplanter ikke at ville udgøre noget problem.

De toksiner, som 59122xNK603-majsen producerer, er kun giftige over for en snæver gruppe af insektlarver. Undersøgelser af eventuelle giftvirkninger over for ikke-målinsekter har ikke kunnet påvise nogen effekt på disse. Desuden nedbrydes toksinerne hurtigt i jorden, hvilket gør det usandsynligt, at de ophober sig og forbliver i jorden.

Vedrørende høringssvaret fra Landsforeningen for Praktisk Økologi skal det bemærkes, at der ikke er tale om tilladelse til dyrkning af majsen i EU, og at godkendelsen derfor ikke vil have betydning for biavl.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke oplysninger om andre landes holdninger til forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.